

Betalningsanmärkningar hos unga vuxna i Finland

Väkelä Malin

Examensarbete
Företagsekonomi
2017

Malin Väkelä

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Identifikationsnummer:	8288
Författare:	Malin Väkelä
Arbetets namn:	
Handledare (Arcada):	Linda Puukko
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>I detta arbete behandlas betalningsanmärkningar hos unga finländare. Syftet med undersökningen är att undersöka betalningsanmärkningar och öka förståelsen kring skuldsättningen i Finland. Arbetet är begränsat till 18 – 30 åringar i Finland. Forskningen görs som en kvalitativ litteraturstudie där befintlig data analyseras. Teoridelen fungerar som en bas för undersökningen där relevant information för arbetet identifieras och behandlas. I teoridelen behandlas olika faktorer som påverkar och orsakas av skuldsättningen. I forskningen beskrivs hur skulder framkommer, deras konsekvenser samt olika åtgärder som vidtagits för att minska skuldsättningen. I resultatet presenteras både befintlig statistik samt data som funnits på olika kreditgivares webbsidor.</p> <p>I undersökningen framgick det att skuldsättningen i Finland fortsatt öka och antalet betalningsanmärknigar är rekordmånga år 2020. Unga vuxna konsumerar mera än någonsin tidigare. Finländares skuldsättning överskrider deras tillgångar och trenden tyder på att skuldsättningsgraden kommer fortsätta öka om åtgärder inte vidtas. Antalet unga vuxna med en registrerad betalningsanmärkning är något färre än åren innan men fortfarande inte på en bra nivå. Olika åtgärder har vidtagits för att hindra skuldsättningen men dessa har inte haft någon större positiv inverkan. Flera aktörer har hittat så kallade kryphål i de nya lagstiftningarna och undvikit dessa till konsumentens nackdel. För att lindra skuldsättningen bland unga finländare vore det viktigt att öka förståelsen kring dessa problem. Ett positivt kreditregister skulle vara ett bra sätt att minska skuldsättningen. Vidareforskning om ämnet kunde göras då Covid-19 pandemin är över och man kan analysera pandemins effekter på skuldsättningen.</p>	

	Betalningsanmärkning, indrivning, skuldsättning,
Sidantal:	42
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

INNEHÅLL / CONTENTS

1	INTRODUKTION.....	8
1.1	Problemformulering.....	8
1.2	Syfte.....	9
1.3	Forskningsfrågor.....	9
1.4	Avgränsningar.....	10
1.5	Struktur.....	10
2	TEORI.....	10
2.1	Unga vuxnas köpbeteende.....	10
2.2	Kreditbaserade finansieringsmetoder.....	12
2.3	Ackumulering av skulder och dess livscykel.....	14
2.3.1	<i>Olika typer av betalningsanmärkningar.....</i>	<i>16</i>
2.4	Påföljder av betalningsanmärkningar.....	17
2.5	Preskribering av skuld.....	18
2.6	Orsaker till betalningsanmärkningar.....	20
2.7	Åtgärder för att minska skuldsättningen.....	21
2.7.1	<i>Lagändringar gällande konsumentkrediter (2013, 2019).....</i>	<i>21</i>
2.7.2	<i>Positivt kreditupplysningsregister.....</i>	<i>22</i>
3	METODIK.....	24
3.1	Litteraturstudie baserad på sekundära data.....	24
3.2	Insamling av data.....	24
3.3	Utvalda data.....	25
4	RESULTAT.....	25
4.1	Betalningsanmärkningar i Finland.....	25
4.2	Åtgärder för att minska skuldsättningen och deras påverkan.....	31
4.3	Skuldsättningen i Finland och Unga vuxnas inkomster.....	34
5	DISKUSSION.....	36
6	SLUTSATSER.....	38
6.1	Rekommendation för vidareforskning.....	39
	Källor / References.....	40
	Bilagor / Appendices.....	43

Figurer / Figures

Figur 1, personer med en registrerad betalningsanmärkning i Finland (Asiakastieto, betalningsanmärkningsstatistik 2019).....	26
Figur 2, Registrerade betalningsanmärkningar i Finland 2019 (Asiakastieto, betalningsanmärkningsstatistik 2019).....	27
Figur 3, Personer med minst en registrerad betalningsanmärkning enligt ålder (Asiakastieto, betalningsanmärkningsstatistik).....	27
Figur 4, betalningsanmärkningar bland 18 - 29 åringar, (Tietoanuurista, maksuhäiriöt)28	
Figur 5, Ansökningar för skuldsaneringar enligt ålder (Tilastokeskus).....	29
Figur 6, Sannolikheten att få en betalningsanmärkning efter 12 månader från senaste betalningsanmärkningen (Asiakastieto).....	30
Figur 7, Aktiiviraha (Ecster) tidigare prissättning, (Aktiiviraha).....	32
Figur 8, Ecsters nuvarande prissättning, (Ecster).....	32
Figur 9, Tuohi Mastercards tidigare prissättning (Nordea).....	33
Figur 10, Tuohi Mastercards nuvarande prissättning (Nordea)	33
Figur 11, skuldsättningsgrad och räntebelastning i Finland, (Tilastokeskus och Finlandsbanks beräkningar)	34
Figur 12, konsumtionen under åren 1985 - 2006 enligt ålder(Tilastokesus)	35

No table of figures entries found.

Tabeller / Tables

Tabell 1, Låginkomstgrad enligt ålder åren 1995 - 2016 i procent, samt antalet låginkomsttagare 2016 (Tilastokeskus, Ikä ja Pienituloisuus).....	36
--	----

No table of figures entries found.

1 INTRODUKTION

I Finland skedde en stor förändring bland kreditmarknaden i början av 2000-talet då nya kreditgivare inträdde på marknaden. De nya kreditgivarna erbjöd ett mycket förenklat sätt för konsumenten att ta sig an krediter utan någon garanti. Med snabblån menas lån utan krav på säkerheter eller utredning av vad låntagaren använder pengarna till. Till en början var meningen med snabblånen att finansiera mindre köp med en kort återbetalningstid. I början ansöktes krediter via textmeddelande eller via internet (KKV, 2019). Nu för tiden erbjuds snabblån även i butiker i samband med inköp. Snabblånen har blivit allt vanligare under de senaste åren och erbjuds av flera olika kreditbeviljare. Vissa personer har snabblån på samma sätt som andra har bostadslån. Genomsnittliga summan på snabblån hos finländare är 29 000 euro, men i värsta fall uppgår lånen till över 100 000 euro. Det som även väcker oro är att allt flera snabblån flyttas till inkasso (Yle, 2018). Snabblån av olika sorter marknadsförs ofta som en underlättning i vardagen eller som en möjlighet att förverkliga sina drömmar. Krediter kan göra vardagen lättare för en kort stund, men är inte hållbart i längden. Genom konsumtionen försöker befolkningen tillfredsställa olika behov och öka sitt hälsotillstånd (Kestävä kehitys, 2019). Även om konsumtionen till en viss grad kan öka livskvaliteten i vardagen kommer detta leda till ett bakslag om konsumenten överskrider sina egna ekonomiska tillgångar.

1.1 Problemformulering

Var tionde finländare har en betalningsanmärkning. En betalningsanmärkning kan göra vardagliga saker mycket svårare, till exempel att beställa ett telefonabonnemang, en internetanslutning eller att hyra en lägenhet, kan bli väldigt komplicerat för en person med en betalningsanmärkning. En betalningsanmärkning kan i värsta fall vara ett hinder för att få en arbetsplats. En så liten räkning som sextio euro kan lätt stiga upp till över tvåhundra euro om räkningen blir obetald trots påminnelser. Orsaken till att räkningen i slutändan blir dyrare är olika kostnader som ränta, påminnelsekostnader och indrivningsavgifter. ("Kannattaako velat päästää ulosottoon?," n.d.). År 2020 har Finland igen slagit rekord i mängden betalningsanmärkningar. I slutet av år 2020 konstaterades det att

392 000 konsumenter har en betalningsanmärkning vilket är 6000 betalningsanmärkningar mer än tidigare. Skuldsättningen bland människor under 30 år har dock minskat vilket tyder på en positiv utveckling, men läget är fortfarande problematiskt. Även om banker under våren 2020 beviljade rekordmånga betalningsfria månader och maxräntan för konsumentkrediter begränsades, återstår problemet. Betalningsanmärkningarna ökade då maxräntan sänktes, eftersom utbudet på olika konsumentkrediter blev litet och konsumenter tvingades avsluta sin ovana att betala bort krediter med nya krediter. (Nurmi, 2020). Även om det kan ses som en positiv effekt att konsumenter i en skulds spiral behöver sätta stopp för sitt konsumerande av nya krediter är det ytterst viktigt att flera människor får förståelse för överskuldsättningen och möjliga åtgärder för att hindra dess förekomst. Vi måste hitta nya sätt för att förhindra överskuldsättningen, eftersom inga tidigare åtgärder förbättrat läget.

1.2 Syfte

Syftet med mitt arbete är att undersöka betalningsanmärkningar och öka förståelsen för överskuldsättningen i Finland. I hopp om att antalet betalningsanmärkningar hos finländare skall minska i framtiden är det viktigt att förstå orsaken till skuldsättningens ursprung. Arbetet fokuseras på unga vuxna i Finland och deras konsumtions-och skuldsättningsbeteende.

1.3 Forskningsfrågor

- Hur ser situationen ut angående unga finländares skuldsättning?
- Vilka är de faktorer som påverkar mängden betalningsstörningar bland unga i Finland?
- Finns det potentiella lösningar till överskuldsättningen i Finland?

1.4 Avgränsningar

Mitt arbete är avgränsat till unga finländare, vilka avses vara personer bosatta i Finland i åldern 18–30. Unga vuxna medför en större skala olika livssituationer än till exempel en äldre åldersgrupp. I åldern 18-30 finns allt från studeranden i ensamhushåll, till arbetslösa, samt heltidsanställda med familj.

1.5 Struktur

Examensarbetet är upplagt så att första kapitlet är ett introduktionskapitel där arbetet introduceras och syftet för arbetet beskrivs. Andra kapitlet är teorikapitlet. I det tredje kapitlet redovisas metodiken för arbetet som i denna studie är en kvalitativ litteraturstudie på sekundära data. I fjärde kapitlet presenteras resultatet av den empiriska delen som är baserad på befintlig statistik, undersökning och jämförelse av olika kreditgivares webbsidor. I femte kapitlet diskuteras resultatet och teori samt resultatdelen knyts ihop.

2 TEORI

I detta kapitel behandlas unga vuxnas köpbeteende, orsaker för betalningsanmärkningar, följder av betalningsanmärkningar samt olika åtgärder som tagits för att minska skuldsättningen i Finland.

2.1 Unga vuxnas köpbeteende

Vi lär oss att konsumera i en väldigt tidig ålder. Ett barn kan lära sig att känna igen olika varumärken redan under sina första år och får ofta göra små köpbeslut genom sina föräldrar. Konsumtionskultur är närvarande i det visuella livet från början till slut. Redan i skolan lär sig barn, delvis undermedvetet, att känna igen olika varumärken som används bland skolväskor, kläder, skor eller mobiltelefoner. En persons konsumtionsval kan i vissa fall ses som personens identitet – jag är vad jag konsumerar. Det sägs att konsumtion blir en allt större del av våra livsvanor men å andra sidan kan man uppnå endast ytliga

mål genom konsumtion. (Autio et al., 2005)s.6. Kundens köpbeslut är mycket influerat av deras kultur, familj samt social ställning. Människor vill ofta bli identifierade i en särskild social grupp. I den gruppen delar man saker som till exempel; intressen, influerande av varandra, gemensamma värden och normer. Unga vuxna blir huvudsakligen påverkade av sin umgängeskrets mer än av sina familjer. När det kommer till de vuxnas köpvanor är det i själva verket tvärtom. Unga vuxna påverkar sina vårdnadshavares köpbeslut och kan i vissa fall leda vårdnadshavarna till impulsköp och hög konsumtion. Andra faktorer som påverkar köpbeteendet är atmosfäriska intryck som färg eller doft. Exempelvis en butik där det spelas hög musik är sannolikt mer attraherande för unga.

För att få en bredare förståelse för vad unga vuxnas konsumeringsbehov bottnar sig i lyfts nedan några faktorer som påverkar köpbeslut hos unga.

Priset är en avgörande faktor hos många unga vuxna, eftersom deras tillgångar är begränsade. En stor del unga vuxna kan behöva förlita sig på sin familjs ekonomi eftersom de själv inte har ett arbete. (Abrar, n.d.). I Finland har studerande i andra stadiet rätt till studiestöd samt bostadsstöd för dem som bor på hyra. Detta ger unga studerande en liten inkomstkälla, som de kan använda för konsumtion under studietiden. ("Mitä opintotukea voit saada?," n.d.). De flesta unga favoriserar produkter som har ett lågt pris i förhållande till kvalitet. Emellertid förknippar unga ofta priset med kvalitén. Dyra produkter anses vara av god kvalitet medan billigare alternativ anses vara av lägre kvalitet även om deras funktion är jämförbar med de dyrare produkterna. ("The Millennial Consumer," 2021).

Utöver priset utgör prestige och en önskan om högre social status en stor roll i köpbeteendet. Som redan nämnt tidigare i detta kapitel söker unga vuxna bekräftelse genom att uttrycka sig själva med exklusiva kläder och prylar. Motivet bakom denna trend är att förbättra sin egen självkänsla och social status genom att använda dyra produkter i sociala sammanhang. (Bartels and Hoogendam, 2011). Unga vuxna köper och använder produkter som de anser stärker bilden av dem själva, av deras värde och saker som de anser viktiga. De är också drivna av att göra det bästa valet prismässigt, kvalitetsmässigt och på basis av produktens påstådda hållbarhet i syfte att göra en god investering. (Parment, 2013). Det kommer kanske inte som en chock att unga vuxna är de som utgör den

största gruppen av impulsköpare med tanke på deras tankesätt kring konsumtion. Impulsköp innebär köp som inte är planerade. Unga vuxna uppfattas som materialistiska, risktagare, varumärkesorienterade och känsliga för affärsglädjesökande.

Unga personer som är uppvuxna i en värld där teknologin ständigt utvecklas är vana med att produkter är konstant tillgängliga för köp. Produkters tillgänglighet kan orsaka att unga vuxna blir vana vid att få vad de vill och behöver genast, vilket i sin tur kan öka mängden spontanköp. Christine Barton, Jeff Fromm, och Chris Egan hävdar i en artikel att unga vuxna kräver tillfredsställelse genom konsumtion och vill helst ha allting direkt. De värdesätter lätthet, bekvämlighet och effektivitet i sina köp. ("The Millennial Consumer," 2021). Detta kunde vara en orsak till unga konsumenters oansvariga spenderande som i det långa loppet resulterar i ekonomiska svårigheter.

I dagens läge är det tekniskt sätt möjligt att konsumera 24 timmar per dygn oavsett var man är i världen med hjälp av internet. Online-plattformar har konstant miljontals människor uppkopplade och redo att göra köp, speciellt unga vuxna (Abrar, n.d.).

2.2 Kreditbaserade finansieringsmetoder

Det finns många olika typer av lån, i detta kapitel definieras de lån som jag kommer att fokusera på i detta arbete. Vissa lån är dyrare än andra, vissa lån betalas bort på en gång andra betalas bort i rater. Med kreditkort kan du lyfta pengar då det behövs. En gemensam faktor med dessa lån är att de måste betalas tillbaka inom utsatt tid. Ifall lånen inte amorteras i tid följer konsekvenser i form av räntor och avgifter. Desto längre det tar att betala räkningarna desto dyrare blir avgifterna, speciellt i mindre lån kan räntorna och avgifterna bli dyrare än själva lånet. Avgifter som orsakas av obetalda räkningar är följande: dröjsmålsränta, dröjsmåls- eller påminnelseavgifter, insamlingskostnader för inkasobyrå, domstolsförfaranden, borgenärens kostnader, utökningsavgifter. Ifall fakturorna blir obetalda över en längre tid är konsekvensen en betalningsanmärkning som innebär svårigheter att i framtiden få telefon- eller internetabonnemang samt att få hyra en lägenhet. En betalningsanmärkning kan också vara ett hinder för att bli anställd. ("Kuluttaja-liitto - Velkaantumien ja maksuhäiriöt," n.d.)

Snabblån har beviljats i Finland sedan 2005. Denna typ av lån blev allt vanligare inom 2005–2010. Personer beviljades lån via text-meddelanden och snabblånsreklamer visades ofta på televisionen. Då snabblånen trädde in på marknaden fanns det inte någon speciell lag eller bestämmelser kring lånen och deras räntor. Av denna orsak kunde den årliga räntan för ett snabblån vara över 1000 procent. Först i ett senare skede har det kommit lagändringar och bestämmelser kring prissättningen av dessa lån. I samband med snabblån har även liknande finansieringsmetoder blivit vanligare. (“Kulutusuottoja ja pikavippejä koskeva laki (2021) | Financer.com,” 2015).

Nedan definieras några kreditbaserade finansieringsmetoder.

Konsumentkredit

Konsumentkredit är ett lån som är menad för konsumtion. En konsumentkredit kan vara med eller utan säkerhet och säkerheten påverkar lånets behov och lånets ränta. Konsumentkredit används oftast till större köp, resor eller till renoweringar. Krediten är oftast av storleken cirka 1000 – 50 000 euro beroende på kreditgivaren. Konsumentkrediter betalas huvudsakligen bort inom 1 – 15 år (“Kulutus ja julkiset hankinnat 2019,” n.d.). Konsumentkredit betalas som en klumpsumma till kundens konto och sedan betalas skulden bort i rater enligt avbetalningsplanen tills skulden är betald i sin helhet. Med en avbetalningsplan är det lättare för låntagaren att planera sin ekonomi. Till skillnad från flexibilitetskrediter tar låneavtalet slut när skulden är betald. (“Miten kulutusluotto ja joustoluotto eroavat toisistaan,” n.d.).

Flexibilitetskredit

Flexibilitetskredit är en konsumentkredit utan säkerhet. Önskad kreditlimit beviljas åt kunden varefter kunden själv kan lyfta pengar för egen användning vid behov och inom kreditlimiten. Flexibilitetskredit används alltså lite på samma sätt som ett kreditkort. Flexibilitets krediten finns alltid till förfogande ifall det finns limit kvar. Av detta lån betalar kunden endast ränta och avgifter för det använda beloppet (“Kulutus ja julkiset hankinnat 2019,” n.d.). För flexibilitetskredit finns ofta ingen specifik avbetalningsplan utan avbetalningen per månad räknas procentuellt av det använda beloppet eller beviljade kredit-

limiten. Flexibilitetskrediter erbjuder oftast på sina fakturor möjligheten att betala en minimirat som täcker räntan och avgifterna samt en liten amortering av lånet. Kunden kan även välja att betala större belopp per månad för att minska på de slutliga kostnaderna för lånet. Dessa typer av lån har ofta en bestämd månads- eller årsavgift alltså skall man undvika att hålla dessa lån i kraft längre än nödvändigt. (“Miten kulutusluotto ja joustoluotto eroavat toisistaan,” n.d.).

Snabblån

Snabblån är i princip en konsumtionskredit utan säkerhet. Med snabblån avses små lån med ett belopp på cirka 50 – 1000 euro, men det finns även snabblån med större belopp. Snabblånen ska betalas snabbt, oftast inom 90 dagar. Den verkliga årsräntan för ett snabblån är väldigt hög och därför är det rekommenderat att betala bort den typen av skuld så fort som möjligt. Då skulden betalas bort snabbt efter låntagande hinner det inte samlas så mycket ränta på lånet. Däremot, om snabblånet inte betalas tillbaka inom utsatt tid, kan kostnaderna för lånet snabbt bli mycket höga. (“Kulutus ja julkiset hankinnat 2019,” n.d.)

Kreditkort

Till skillnad från ett vanligt bankkort debiteras köpet i efterhand med ett kreditkort. Man kan välja att betala hela skulden direkt eller i rater. Kreditkortsbeviljaren debiterar ränta för köp på kreditkort, vissa mera och vissa mindre. (“Aika hankkia pankkikortti!,” 2020). Ett kreditkort kan man få av de flesta banker i Finland.

2.3 Ackumulering av skulder och dess livscykel

En liten skuld kan snabbt växa till en större skuld om räkningar inte betalas i tid. Indrivningsprocessen är delad i olika stadier. Nedan definieras de olika indrivningsstegen.

1. Betalningspåminnelse

Den första påminnelsen får skickas tidigast 14 dagar efter räkningens förfallodag och för påminnelsen får debiteras högst 5 euro. Ifall räkningen inte blir betald trots påminnelsen, har borgenären rätt att skicka en ny påminnelse 14 dagar efter att den tidigare påminnelsen

sänts. En betalningspåminnelse orsakar inte ännu en betalningsanmärkning och det är ofta lätt att komma överens om en betalningsplan för skulden med borgenären. (“Perintäkulut ja perinnän eteneminen,” n.d.)

2. Betalningsbegäran

Om räkningen fortfarande är obetald efter påminnelsen kan skulden bli överförd till ett professionellt institut, som ett indrivningsföretag som i sin tur fortsätter indrivningen genom att skicka en betalningsbegäran åt gäldenären. Förutom indrivningsbyråer kan exempelvis jurister eller bokföringsföretag sköta indrivningen. Kostnaderna, som kan debiteras för betalningsbegäran är 14–50 euro, beroende på skuldens storlek. Betalningsbegäran får skickas tidigast 14 dagar efter betalningspåminnelsen eller senaste begäran. I andra påminnelsen får indrivaren debitera en kostnad som är högst hälften av den tidigare debiterade kostnaden. En betalningsbegäran orsakar heller inte ännu en betalningsanmärkning. Dock kan en förfallen konsumentkredit orsaka en betalningsanmärkning om skulden inte betalas inom 60 dagar. För detta krävs att detta nämnts i avtalet, samt att det skickas en varning om den obetalda skuldens konsekvenser senast 21 dagar tidigare. Indrivningens kostnader kan i värsta fall gå upp till 210 euro om skulden är större än 1000 euro. (“Perintäkulut ja perinnän eteneminen,” n.d.)

3. Tingsrätten

Ifall räkningen fortfarande är obetald efter både betalningspåminnelser och betalningsbegäran kan indrivningsföretaget välja att föra ärendet vidare till tingsrätten i syftet att få en dom, som kan användas för attindriva skulden med hjälp av myndigheter. Då man får hem ett brev från tingsrätten där det krävs att skulden betalas har man möjligheten att betala bort skulden i sin helhet för att undvika betalningsanmärkning. Ifall låntagaren anser att begäran är ogrundad eller felaktig kan man bestrida ärendet. I detta fall tas ärendet upp som ett tvistemål i domstolen. Förutsättningarna i detta fall är att man för fram motiveringar som är relevanta för ärendet. Man kan fortfarande i detta skede förhandla om en betalningsplan men då indrivningen har gått till juridisk indrivning är det inte längre möjligt att undvika en betalningsanmärkning om skulden inte betalas i sin helhet

på en gång. Rättegången kan öka skulden med högst 240 euro om skulden är stor. (“Perintäkulut ja perinnän eteneminen,” n.d.)

4. Utmätning

Då domstolen utfärdar en utsökningsdom kommer gäldenären få en betalningsanmärkning. Skulden kan börja krävas via utmätning. Inkomsterna utmäts till den mån att de täcker skulden. Hela lönen kan inte utmätas. I vissa fall kan det förhandlas om en betalningsplan istället för utmätning av lönen. Betalningsplanen kan göras i samma storlek som utmätningen av lönen skulle ha varit. (“Perintäkulut ja perinnän eteneminen,” n.d.)

Viktigt att påpeka i detta kapitel är också att dröjsmålsränta samlas på skuldbeloppet genom hela indrivningsprocessen. Enligt räntelagen skall gäldenären betala en årlig dröjsmålsränta som är sju procentenheter högre än den avsedda referensränta som gäller vid tidpunkten i fråga. (Räntelag, mom.4).

2.3.1 Olika typer av betalningsanmärkningar

Det finns olika typer av betalningsanmärkningar. En betalningsanmärkning syns i en persons register i oftast 2–4 år. (“Maksuhäiriömerkinnän kesto,” n.d.). Olika typer av betalningsanmärkningar delas upp i kategorier beroende på orsaken till att skulden blivit obetald. Anmärkningarna delas ytterligare in i olika mera specificerade sektorer.

Betalningsstörningar som orsakats av obetalda lån eller skulder:

- LKP – betalningsanmärkning orsakad av kontokrediter eller kreditkortsskulder. Denna anmärkning är i kraft två år.
- OSP – betalningsanmärkning orsakad av engångskredit eller avbetalningskontrakt. Denna anmärkning är i kraft två år.
- YVK – betalningsanmärkning som orsakats av en tredskodom (ensidig dom) i fordringsmål. Denna anmärkning är i kraft tre år.
- SVK – betalningsanmärkning orsakats av en dom i fordringsmål.

- UMP – Utsökningen av gäldenärens inkomst har pågått i minst 18 månader under två års tid. Denna anmärkning är i kraft tre år eller tidigare omedelbart då gäldenären betalt sin skuld. (“Maksuhäiriömerkintä on mahdollista välttää | Credigo,” n.d.)

Utöver dessa betalningsanmärkningar finns det flera till gällande exempelvis konkurser, företagssaneringar med mera. Dessa anmärkningar behandlas inte i detta arbete eftersom de inte ses som relevanta i ämnet.

2.4 Påföljder av betalningsanmärkningar

En betalningsanmärkning kan göra livet besvärligare på många sätt. Flera företag kontrollerar sina potentiella kunders kreditinformation före de ingår ett avtal med dem. Exempelvis vid beviljande av banklån eller andra krediter kontrolleras kreditinformationen alltid. (“Maksuhäiriömerkinnän vaikutukset,” 2016). Kreditgivaren kan bestämma att avsluta kunders kreditkort till följd av en betalningsanmärkning även om orsaken till anmärkningen inte är krediten i fråga. (“Maksuhäiriömerkinnän vaikutus vakuutus- ja pankkipalveluihin,” n.d.). Även om kreditgivaren har rätt att spärra kreditkortet för en kund med en betalningsanmärkning kan inte alla banktjänster spärras eller annulleras. Enligt Europeiska Unionens lagstiftning har alla EU-medborgare rätt till ett vanligt bankkonto. (“Pankkitilin avaaminen toisessa EU-maassa,” n.d.). Förutom att en betalningsanmärkning gör det mycket komplicerat för en person att ta krediter kan det också vara svårt att öppna ett mobilabonnemang, eller i princip ingå vilket avtal som helst som betalas i efterhand. (“Maksuhäiriömerkintä on syytä ottaa vakavasti,” n.d.). En betalningsanmärkning påverkar också möjligheten att få en försäkring. Försäkringsbolag behöver inte sälja frivilliga försäkringar som hemförsäkring eller en mer täckande bilförsäkring åt vem som helst. En betalningsanmärkning får ändå inte automatisk vara en orsak till nekande av en försäkring. Vad gäller boende och arbete kan en betalningsanmärkning även i detta fall ha en påverkan. Köp av bostad blir svårt eftersom det är osannolikt att banken beviljar ett bostadslån åt en person med en eller flera betalningsanmärkningar. Även att hyra en lägenhet kan orsaka svårigheter. En person med en anmärkning i kreditupplysningsregistret ses

inte som en attraktiv hyresgäst för privata hyresvärdar, men även hyresföretag såsom staders hyresverksamheter kan neka bostäder till följd av ett orent kreditregister. ("Facebook täyttyy kotia hakevien koskettavista viesteistä – Toni Markus otti nuorena pikavippejä eikä saa nyt asuntoa," n.d.). Till exempel Sato skriver på sin hemsida att betalningsanmärkningar gör det svårare att få bostad via dem. ("Esteet vuokra-asunnon saamiselle | SATO," n.d.). Betalningsstörningar påverkar många praktiska saker men bidrar även till mentala svårigheter. Enligt MIELI:s, Suomen Mielenterveys Ry, forskning har betalningsstörningar en koppling till en försämrad psykisk hälsa. Flera finländska forskningar har visat att skuldsatta människor känner högre mängder av skam, sociala stämpel, stress och hopplöshet, som i sin tur definieras som en form av depression. Även relationer kan ta skada av betalningssvårigheter. Inom familjen kan betalningssvårigheter leda till konflikter och en del internationella forskningar tyder till och med på att skuldsättning kan leda till skilsmässor. Speciellt det sociala stigmat kan orsaka problem för en person som är skuldsatt och i vissa fall göra att den skuldsatta blir diskriminerad. (Velat ja mielenterveys – mitä tiedämme, mitä pitäisi vielä tietää).

2.5 Preskribering av skuld

Preskriberingstiden för en skuld är vanligtvis 3 år. Konsumenters skulder som orsakats till följd av krediter som beviljats eller är relaterade till konsumtion av varor eller tjänster och drivs in av företag kallas konsumentfordringar. Skulden preskriberas då borgenären inte inom lagstiftad eller avtalad tid har indrivit eller utnyttjat sin rätt till att få skulden betald. I normala fall är preskriberingstiden tre år men kan uppgå till fem år ifall en dom utfärdats för skulden eller om det finns en annan grund för utmätning av skulden. Preskriberingstiden börjar från början ifall preskriberingen avbryts. ("Velkojen yleiset vanhen-tumisajat," n.d.). Preskriberingen kan enligt lagen avbrytas på följande sätt.

Lag om preskription av skulder 11§:

''Preskriptionen av en skuld avbryts, om

1) parterna kommer överens om betalningsarrangemang, säkerheter eller andra ändringar i villkoren för skulden eller om att preskriptionen har avbrutits,

2) gäldenären betalar eller på något annat sätt erkänner sin skuld till borgenären, eller

3) borgenären kräver prestation av gäldenären eller på något annat sätt påminner gäldenären om skulden.

För att preskriptionen av en skuld skall avbrytas krävs att skulden preciseras när åtgärden för att avbryta preskriptionen vidtas. Är det fråga om skadestånd eller gottgörelse som avses i 7§, skall av borgenärens påminnelse så tydligt som skäligen kan krävas framgå grunden för skulden samt beloppet, om gäldenären inte har kännedom om dem.

Preskriberingen kan avbrytas och förlängas tills skulden slutligen preskriberas. ("Maksuhäiriömerkinnän kesto," n.d.). Skulden preskriberas i allmänhet slutgiltigt inom 15 år. ("Velkojen lopullinen vanhentuminen," n.d.). Efter den slutgiltiga preskriberingen är gäldenären inte längre skyldig att betala sin skuld och likaså har borgenären inte rätt att kräva skulden av gäldenären längre. Meningen med en slutgiltig preskribering är att förhindra orimligt långa tider för skuldansvar samt att avbryta överskuldssättningspiraler. ("Velan lopullinen vanhentuminen - Minilex," n.d.)

Lag om preskription av skulder gällande fysiska personers preskription av skuld.

''§13a slutgiltig preskription

Fysiska personers penningkulder som grundar sig på avtal preskriberas senast när det har gått 20 år sedan skulden förfallit till betalning ''om'' borgenären är en fysisk person, är preskriptionstiden 25 år. Den preskriptionstid som avses här kan inte avbrytas. ''

2.6 Orsaker till betalningsanmärkningar

I Finland har vi ett oerhört fint socialskyddssystem i jämförelse med många andra länder i världen. Vad är då orsaken till den stora mängden betalningsanmärkningar? Ofta sägs orsaken för överskuldsättning vara rusmedelsberoende eller spelande. Experter ser konsumeringens lätthet som en orsak för skuldsättningen. (Lainaanyt.fi, 2018) Som nämnt i tidigare kapitel om ungas konsumtion uppskattar unga smidighet i sina köp. Som också konstaterat handlar unga mycket via internet. Enligt Paytrails undersökning om internetköp hade 84 procent av finländare under 50 år gjort internetköp inom de senaste veckorna. (”Verkkokauppa Suomessa 2020 | Paytrail,” n.d.). Eftersom konsumtionen är hög och unga överlag har mindre inkomster kan det leda till att man lättare förlitar sig på krediter. Som konstaterat i min expertintervju har det blivit mycket enkelt att handla med kredit. Experten i intervjun gav ett exempel; *”Då jag var i 20 års-åldern och ville spela måste jag gå till en kiosk, se försäljaren i ögonen och köpa lotten av försäljaren, det finns en viss skam i det och man skulle inte täckas göra det varje dag. Nu för tiden kan man handla lotter på internet utan att någon vet om det, vilket för många gör tröskeln mycket mindre för att spela.”*. Samma princip kan ses inom krediter. Tidigare krävdes ett besök på banken för att söka om lån. Nu kan man köpa varor på kredit från nästan alla internetbutiker. (Lainaanyt.fi, 2018).

Covid-19

Under åren 2020 och 2021 har Coronapandemin rubbat flera hushålls ekonomi. I skrivande stund är pandemin ännu aktuell och en del av befolkningen har fått vaccination redan, men ett slutdatum för pandemin kan ingen ännu förutspå. Flera aktörer har vidtagit åtgärder för att försöka förhindra överskuldsättning till följd av pandemin. Bankerna erbjöd våren och sommaren år 2020 rekordmycket betalningsfri tid åt sina kunder. Konsumentlånens ränta sänktes i juli år 2020 för andra gången under det året. Asiakastieto förutspådde att en sänkning på konsumentlånens ränta skulle orsaka ännu fler betalningsanmärkningar. (”Maksuhäiriöisten määrä jatkaa kasvuaan korona-aikana – syyskuun lopussa maksuhäiriöisiä kuluttajia liki 392 000,” n.d.). Enligt Takuusäitiö är det flera som varit i kontakt gällande betalningssvårigheter under pandemin. Takuusäitiö hjälper människor genom rådgivning för betalningssvårigheter. I jämförelse med året innan pandemin har rådgivningen ökat med 42 procent. Vart tionde person som kontaktat Takuusäitiö

gällande betalningssvårigheter har uppgett Covid-19 som orsak till sina problem angående ekonomin. Takuusäätiö konstaterar att människor, som redan tidigare lidit av överskuldssatthet drivs till ännu djupare problem, men förutspår också att flera människor som kunnat förlita sig på besparingar kommer slutligen också möta betalningssvårigheter. ("Koronakriisi sysäsi velkaantuneita ihmisiä entistä syvempiin velkaongelmiin," n.d.) Under pandemin har ett stort antal människor jobbat på distans. Detta har orsakat en ökning i internetshopping. ("Korona on kiihdyttänyt verkkokauppaa – yhä useammalta jää lasku maksamatta," n.d.). Konsumtionen av flygbiljetter som tidigare stått för den största delen av internetköp, har minskat, medan konsumeringen av olika varor har ökat i stor omfattning. Enligt Paytrails undersökning har 84 procent av personer under 50 år som deltagit i undersökningen handlat via internet inom de senaste veckorna. Internetinköpen är fördelade så att 58 procent är varor, 26 procent är tjänster och 16 procent är resande. Den vanligaste betalningsmetoden var nätbanksbetalning som utgjorde 63 procent av betalningarna. Nästvanligaste betalningsmetoden var kortköp. På tredje plats kommer köp på räkning och resten är olika online betalningstjänster, delbetalning eller betalning vid hämtning. ("Verkkokauppa Suomessa 2020 | Paytrail," n.d.). Eftersom de flesta internetbutikerna erbjuder möjligheten att köpa varor på räkning eller att betala varan på kredit ger det också möjlighet för konsumenten att handla varor utan eget kapital.

2.7 Åtgärder för att minska skuldsättningen

Eftersom skuldsättningen i Finland har fortsatt öka år efter år har olika beslut tagits för att försöka minska ökningen. I detta kapitel beskrivs de största och mest konkreta åtgärder som tagits eller diskuterats för att minska skuldsättningen.

2.7.1 Lagändringar gällande konsumentkrediter (2013, 2019)

Den första lagen gällande snabblån och mindre krediter kom i kraft år 2013. Lagen medförde ett räntetak på 50 procent + referensränta för snabblån under 2000 euro. Lagen uppnådde inte det tänkta syftet, som var att skydda konsumenten från orimliga kostnader gällande snabblån. Istället för att sänka kostnaderna för konsumenterna utnyttjade flera

aktörer så kallade kryphål i lagen. Eftersom lagen bara gällde krediter under 2000 euro är det givet att olika aktörer började bevilja krediter över 2000 euro istället. Det räckte med en kredit på 2100 euro för att undgå de nya bestämmelserna. Flera aktörer bytte ut snabb-lån mot kontokrediter, flexibilitetskrediter samt konsumtionskrediter. Principen för dessa lån var att man blev beviljad en kreditlimit på exempel 2100 euro från vilket man kunde lyfta lån i den mån man behövde. Alltså kunde man göra ett köp på 200 euro men ha en kreditlimit på 2100 euro, vilket faller utanför lagändringen eftersom den beviljade kreditlimiten är över 2000 euro. Flera kontokrediter hade en årlig ränta på över 400 procent vilket betyder att exempelvis en kredit på 1000 euro medförde kostnader upp till 300 euro på 90 dagar. ("Kulutusluottoja ja pikavippejä koskeva laki (2021) | Financer.com," 2015). Som följd av lagändringen förbjöds kostnader för textmeddelanden angående lån. Också kreditbeviljarnas skyldighet att granska kundens kreditvärdighet skärptes.

Riksdagen godkände en ny lag 1.9.2019. som medförde ändringar i konsumentkrediternas kostnader (Aktiiviraha). Meningen med den nya lagen var att göra räntekostnaderna för konsumenter mera rimliga och göra kostnadshelheten av krediter tydligare. Syftet med lagändringen var också att minska skuldsättningen bland konsumenter. ("Kulutusluottojen korkokatto 2019 - mikä se on?," n.d.). Ändringen skärpte regleringen av ränta och andra kreditkostnader som debiteras av konsumenterna. I och med ändringarna begränsas konsumentkrediternas ränta till högst 20 procent. I tidigare bestämmelser har kreditens årliga ränta begränsats. I den årliga räntan räknas räntan samt kostnader som uppstår av krediten. Istället för att begränsa den årliga räntan i lagändringen 1.9.2019. sattes ett maximum på räntan som kan debiteras av den använda krediten. Den nya lagändringen ersatte den tidigare lagändringen 2013. Den nya räntelagen medför ett tak på 20 procent för den nominella räntan. Kostnaderna för räntan får heller inte överstiga 0,01 procent av beviljad kreditlimit per dag. Kostnaderna får uppgå till max 150 euro per år. (Holtari, n.d.).

2.7.2 Positivt kreditupplysningsregister

Just nu bereds inrättandet av ett positivt kreditupplysningsregister och förkortning av förvaringstiderna för betalningsanmärkningar. Målet är att lagstiftningen om förkortningen

av förvaringstiderna för betalningsanmärkningar ska kunna träda i kraft samtidigt med införandet av ett positivt kreditupplysningsregister. Tanken är att registret skulle tas åtminstone delvis i bruk våren 2023. Med ett positivt kreditregister menas en databas där kreditbeviljare kan se kreditsökandes lånebelopp och inkomster i realtid. Meningen med ett positivt kreditregister är att ge kreditgivarna mera information om kreditsökandes kreditvärdighet. I nuläget kan kreditgivarna endast se ifall kreditsökanden har eventuella betalningsanmärkningar. Kreditbolagen kunde få en bättre överblick av kreditsökandes betalningsförmåga, vilket skulle bidra till att överskuldssättningen kunde kontrolleras (Yle 2019). Positiv kreditinformation finns tillgänglig för tillfället men endast för vissa bolag som undertecknat ett avtal med Asiakastiето.fi som erbjuder informationen. Positiv kreditinformation har traditionellt samlats av konsumenter direkt genom att be om till exempel information om andra skulder eller genom att be om ett löneintyg. Informationen kan påverka positivt eller negativt på konsumentens förmåga att betala lånet. För tillfället får denna typ av information endast användas om konsumentens lån och för att bedöma konsumentens betalningsförmåga. (Asiakastiето).

Ett väl balanserat och hanterat kreditrapporteringsystem är till fördel för långivare, låntagare och ekonomin som helhet. Genom att minska möjligheten för olämplig långivning samt låntagande kunde ekonomiska toppar och fall undvikas och ekonomiska cykler utjämnas. Finanskrisen bevisade att olämplig långivning i stor skala kan ha en utbredd negativ effekt på många parter. Detta kan leda till recession och/eller årtal av budgetåstramning. Delning av kreditinformation säkerställer bättre tillgång till information på låntagarnas och långivares nivå och minskar informationsasymmetrier mellan dem. Tillgång till ett kreditrapporteringsystem kunde förhindra överskuldssättning genom att se till att långivarna har en klar bild av skulden låntagaren redan har och i och med detta kan effektiva beslut fattas för att undvika att låna låntagare skulder de inte kan återbetala. Kreditrapporteringsystemet stöder ansvarsfullt långivande genom att hjälpa långivare och låntagare att fatta beslut baserade, inte bara på deras nuvarande betalningsförmåga, utan även om deras historia om återbetalning av skuld (ACCIS 2017).

Under Covid-19 pandemin presenterade regeringen ett lagförslag om en ny maxränta. Lagen kom tillfälligt i kraft 1.7.2020. och innebar en ny maxränta på 10 procent. Under tiden förbjuds även direktmarknadsföring för krediter. Lagen skulle ursprungligen vara i

kraft fram till 31.12.2020. men regeringen godkände en förlängning av lagen till hösten 2021.

3 METODIK

I planeringsfasen av detta arbete var det meningen att göra en kvantitativ studie med hjälp av ett frågeformulär. Eftersom omständigheterna ändrades en hel del under våren 2020 till följd av Covid-19 pandemin beslöt jag att för enkelhetens skull byta min forskningsmetod till en kvalitativ studie och använda mig av sekundära data. I och med att jag själv arbetat på bank i tre år, där jag själv har erfarenhet av kreditbeviljning från bankens synvinkel, har jag kunskap om var man kan hitta relevant data i ämnet. Jag har själv arbetat med exempelvis Suomen Asiakastieto Oy för att få fram tillräcklig information om kundens kreditvärdighet. Genom att göra undersökningen på basis av sekundära data kunde jag undvika att vara i fysisk kontakt med andra människor.

3.1 Litteraturstudie baserad på sekundära data

Jag kommer att göra en sekundär analys där jag tittar på statistik och befintliga data. Jag kommer att använda mig av statistik från Asiakastieto och Tilastokeskus. Utöver statistiken kommer jag även att titta på befintliga data som finns tillgängligt på olika kreditinstitutets webbsidor.

3.2 Insamling av data

Innan jag började samla in min data gjorde jag en expertintervju med en person som är insatt i ämnet, eftersom jag ville göra en förstudie, för att skapa en bättre förståelse av ämnet. Expertintervjun gav mig en bra insikt i vad jag skall söka efter för sorts data och gjorde det lättare att hitta relevant data för mitt arbete. Jag har valt att huvudsakligen samla in data från 2000-talet eftersom jag anser det vara relativt färsk data. Jag kommer även ha med en del äldre data för att skapa en bredare uppfattning om skuldsättningens läge i Finland. Jag har använt mig av sökord som ”maksuhäiriöt suomessa”,

”maksuhäiriötilasto”, ”maksuhäiriö asiakastieto”, ”maksuhäiriö tilastokeskus”. Både Asiakastieto och tilastokeskus är bra källor med mycket data kring betalningsanmärkningar och är därför bra källor att använda. Jag anser att det finns mer data gällande ämnet tillgängligt på finska och har därför valt att använda finska sökord.

3.3 Utvalda data

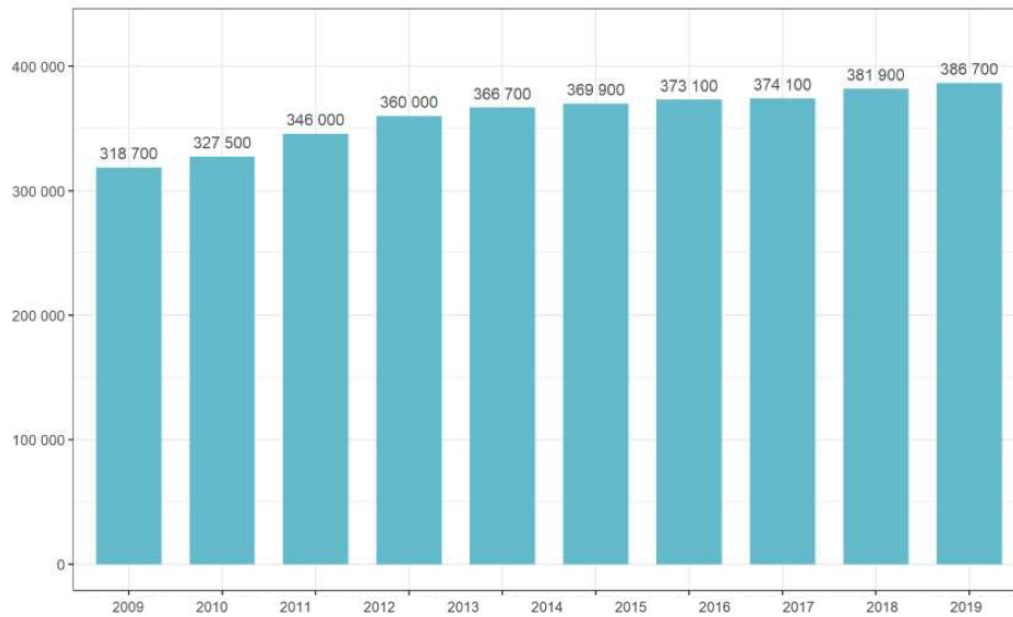
Jag har valt ut data från Suomen Asiakastieto, Tilastokeskus samt från både Handelsbanken finans och Nordea Finans hemsidor. Jag har valt ut data gällande mängden betalningsanmärkningar och dess fördelning som finns tillgängligt på Suomen Asiakastieto. Statistik gällande skuldsättningen har jag samlat från Tilastokeskus. Jag har även valt att ta med bilder av Ecster (Handelsbanken Finans) och Tuohis (Nordea Finans) webbsidor där deras prissättning framgår.

4 RESULTAT

Resultatet delas upp i tre olika delar: betalningsanmärkningar i Finland, åtgärder för att minska skuldsättningen och deras påverkan samt skuldsättningen i Finland och unga vuxnas inkomster.

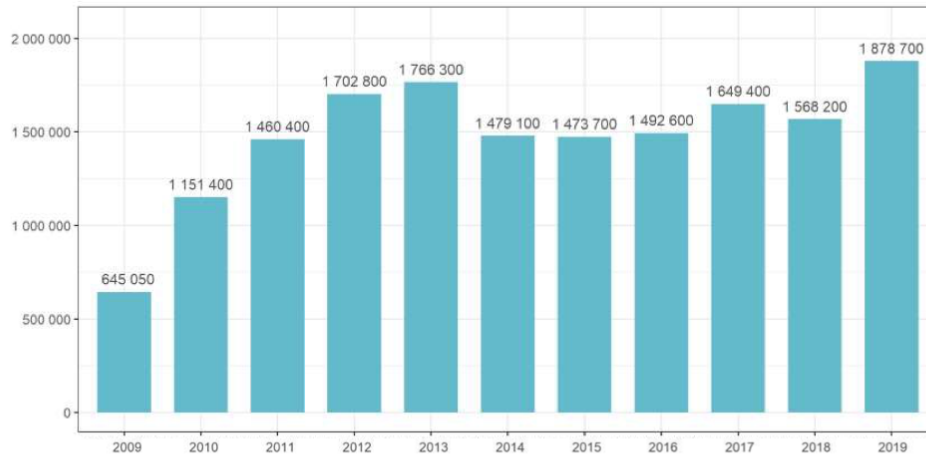
4.1 Betalningsanmärkningar i Finland

År 2019 fanns det 386 700 stycken registrerade betalningsanmärkningar i Finland. Antalet personer med en registrerad betalningsanmärkning har ökat årligen mellan tidsintervallet år 2010 till år 2019. Under åren 2009 till 2019 har antalet personer med en registrerad betalningsanmärkning ökat med 68 000 personer. Figur 2 presenteras antalet

Figur 1, personer med en registrerad betalningsanmärkning i Finland (Asiakastiето, betalningsanmärkningsstatistik 2019)

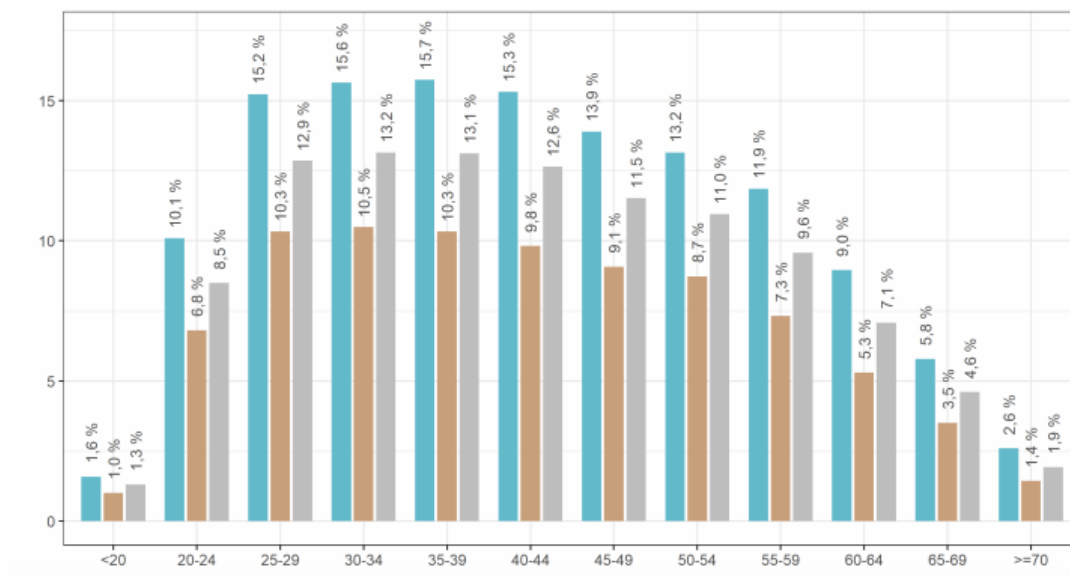
betalningsanmärkningar bland finländare för tiden 2009 till år 2019. Antalet betalningsanmärkningar i Finland är betydligt större än antalet personer med en registrerad betalningsanmärkning, vilket betyder att det finns personer som har mer än en registrerad betalningsanmärkning. Som vi kan se i *figur 2* har antalet betalningsanmärkningar i Finland år 2019 varit 1 878 700 stycken vilket är en ökning på 310 500 stycken från året innan. I *figur 2*, där antalet betalningsanmärkningar i Finland presenteras, ser man en större variation från år till år än i *figur 1* där antalet personer med betalningsanmärkningar presenteras. Antalet betalningsanmärkningar har varit som lägst år 2009 då antalet betalningsanmärkningar sammanlagt varit 645 050 stycken. År 2019 slås ett nytt rekord med 1 878 700 stycken nya betalningsanmärkningar. År 2013 har antalet nya betalningsanmärkningar varit exceptionellt högt med 1 766 300 stycken, vilket fortfarande är 112 400 stycken mindre än år 2019.

Vuodesta 2019 lähtien veronpalautusten gjankahdan aikaistuminen on merkinnyt muutosta ulosottolaitoksen toiminnan rytmissä. Trendi näkyy, kun esimerkiksi alkuvuoden 2019 lukuja verrataan vuotta aiempaan gjankohtaan. Vuoden 2017 ensimmäisen puoliskon merkintjen kasvua selittää Verohallinnon tietgjärjestelmäuudistus. Loppuvuodesta 2016 asioita ei tullut käsittelyyn ulosottoon, mikä ruuhkautti asiakäsittelyä akuvuonna 2017. Vuodesta 2011 lähtien jokainen ulosottoeseen sisältämä velka on aiheuttanut oman maksuhäiriömerkintänsä, mikä on kasvattanut uusien maksuhäiriöiden määrää merkittävästi.

Figur 2, Registrerade betalningsanmärkingar i Finland 2019 (Asiakastieto, betalningsanmärkningsstatistik 2019)

I figur 3 presenteras fördelningen bland personer med minst en registrerad betalningsanmärkning enligt åldersgrupp. 25 – 29 åriga hör till en av de grupperna med mest personer som har en registrerad betalningsanmärkning. De två åldersgrupper som har flera personer med en registrerad betalningsanmärkning är 30 – 34 samt 35 – 39 åringar. Personer under 20 till 24 åringar har betydligt färre personer med minst en registrerad betalningsanmärkning.

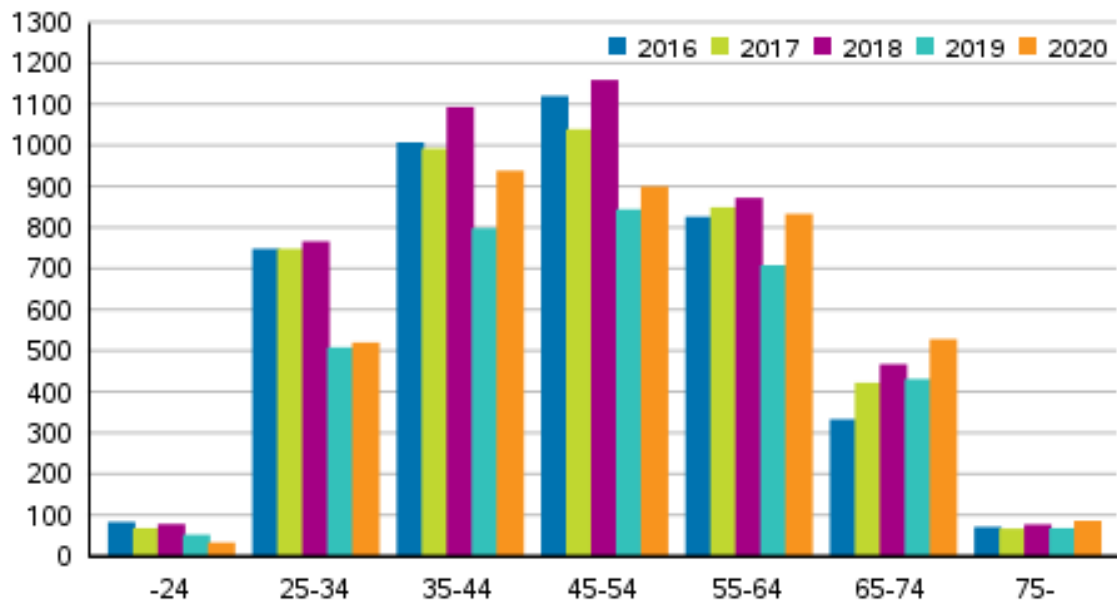

Figur 3, Personer med minst en registrerad betalningsanmärkning enligt ålder (Asiakastieto, betalningsanmärkningsstatistik)

I grafen nedan presenteras mängden betalningsanmärkningar bland 18 – 29 åringar mellan tidsintervallet 2000 – 2017. I grafen är betalningsanmärkningar bland 18 – 29 åringar presenterade procentuellt. Procentantalet visar hur många av åldersgruppen som har minst en registrerad betalningsanmärkning. År 2017 registrerades cirka 64 000 stycken betalningsanmärkningar vilket utgör 8 procent av 18 – 29 åringar. År 2000 har 4,55 procent av 18 – 29 åringar minst en betalningsanmärkning. Ökningen från år 2000 till år 2017 är 3,45 procent. Även om ökningen är stor från år 2000 till år 2017 kan vi se en liten minskning från det högsta procenttalet år 2013 som var 8,72 procent. Sedan år 2006 har procenttalet inte sjunkit under 6 procent. Efter år 2005 har procenttalet ökat årligen till år 2013 vartefter antalet personer i åldern 18 – 29 med minst en betalningsanmärkning inte sjunkit under 8 procent. Även om vi i grafen kan se en årlig ökning sedan år 2000 kan vi se att ökningen accelererat sedan år 2005 och ökningen har varit kraftig mellan år 2005 till år 2013.

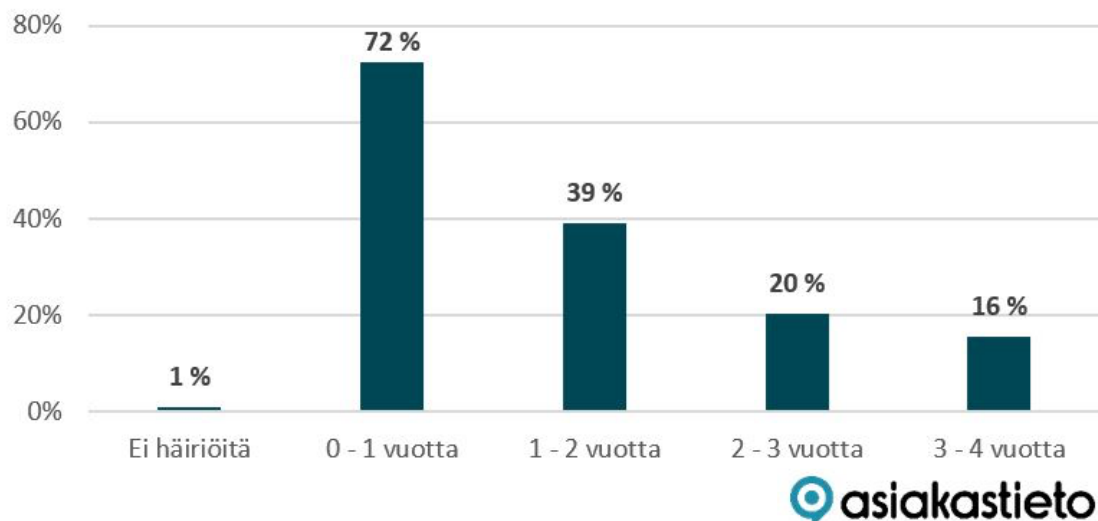
Figur 4, betalningsanmärkningar bland 18 - 29 åringar, (Tietoanuorista, maksuhäiriöt)

Figur 5. Ansökningar för skuldsaneringar enligt ålder (Tilastokeskus)

I denna graf ser man antalet ansökningar för skuldsaneringar enligt ålder. Vi ser en liten ökning från år 2019 till 2020 i antalet betalningsanmärkningar hos 25-34 åringar. Mera positiv statistik kan vi se hos under 24 åringar där antalet personer med betalningsanmärkningar har minskat från år 2019 till 2020.

Kuluttajan maksuhäiriöriski 12 kk kuluessa tuoreimman merkinnän iän mukaan

Figur 6, Sannolikheten att få en betalningsanmärkning efter 12 månader från senaste betalningsanmärkningen (Asiakastieto)

Nuorisobarometri är en årlig forskning kring unga finländares åsikter och inställning till olika ämnen. År 2020 fokuserades forskningen på unga finländares åsikter om olika tjänster riktade till unga. Överlag var deltagarna i forskningen nöjda med de tjänsterna som erbjöds. Det fanns några undantag i de annars positiva upplevelserna av tjänster. I forskningen konstaterades att det finns brist på utbudet av rådgivning kring skuldrelaterade frågor. Unga finländare anser att skuldrådgivningen inte är tillräcklig och är svår att få tag på. Ett annat problem som lyftes fram av forskningen var brist på rådgivning och stöd för spel- och rusmedelsberoende. Att skuldrådgivningen inte anses vara tillräcklig är inte förvånande med tanke på ökningen av betalningsanmärkningar per person. Medan antalet personer med betalningsanmärkningar bland unga finländare minskar, ökar antalet betalningsanmärkningar per person. Enligt Asiakastietos forskning är sannolikheten att en person som fått en betalningsanmärkning kommer att få en till betalningsanmärkning under de kommande 12 månader ca 72 procent. Risken att få en ny betalningsanmärkning till följd av en tidigare betalningsanmärkning minskar efter 1 år. Under 1 – 2 år efter den senaste betalningsanmärkningen är risken för en ny betalningsanmärkning 39 procent och då 3 år har gått är risken för en ytterligare betalningsanmärkning ner på 16 procent.

4.2 Åtgärder för att minska skuldsättningen och deras påverkan

Till följd av lagändringen som skedde 1.9.2019. gällande krediters maxränta har flera aktörer hamnat att ändra på sin prissättning. Som nämnts i teoridelen var meningen med lagändringen att gynna konsumenter med lägre kostnader och med detta minska skuldspiraler. Flera aktörer har gjort ändringar i sin prissättning till konsumentens nackdel. Till exempel Aktiiviraha som ägs av Handelsbanken Finans och nu för tiden fungerar under namnet Ecster gjorde en del ändringar i sina krediter. Aktiiviraha hade tidigare en 5 euros månadsavgift för de månader det fanns saldo på kontot. Till följd av lagändringen har Aktiiviraha gjort en ändring från tidigare 5 euros månadsavgiften till en avgift på 0,01% av kreditlimiten per dag, oavsett om det finns en skuld på kontot eller inte. Detta betyder att till exempel en kredit på 1500 euro kostar 4,56 euro per månad oavsett om det finns skuld på kontot eller inte. För en större kredit på till exempel 5000 euro eller mera debiteras en månadskostnad på 12,50 euro vilket är den maximala kostnaden man får ta enligt den nya lagen eftersom det utgör 150 euro i året. Utöver månadskostnader betalar konsumenten också ränta på krediten. Nominella räntan på Aktiiviraha (nu för tiden Ecster) är 15,56 procent. Utöver detta tas skilda kostnader för till exempel betalningsplaner eller betalningsfria månader. Tidigare Aktiiviraha erbjöd dessutom som lägsta kreditlimit 500 euro som till följd av lagändringen höjdes till 1000 euro. En kreditlimit på 5000 euro utan ränta har före lagändringen kostat 90 euro medräknat en årlig kostnad på 30 euro och med antagandet att det funnits skuld på kontot alla månader i året. Samma kreditlimit kostar efter lagändringen 150 euro exklusive ränta. Detta innebär en ökning i kostnaderna på 40% för kunden vilket är motsatsen till vad lagändringen skulle medföra. ("Månadsavgift | aktiiviraha.fi," n.d.)

Ecster on jatkuva luotto, jonka todellinen vuosikorko laskettuna 1500 euron käytössä olevalle luottosaldoille on 24,28 % ja maksettava kokonaismäärä 1684,08 euroa. Laskennassa on otettu huomioon kuukausimaksu, joka on 0,01 % luottorajasta päivää kohden, 4,56 euroa kuukaudessa, kuitenkin enintään 150 euroa vuodessa ja nimelliskorko 15,56 % (2/2021).

Todellisen vuosikoron laskennassa oletetaan, että luotto myönnetään vuodeksi ensimmäisestä nostosta, jäljellä oleva luoton pääoma ja luottokustannukset tulevat viimeisellä maksuerällä kokonaan maksetuiksi, luotto maksetaan takaisin 12 saman määräisenä 140,34 euron kuukausieränä ja, että luottokustannukset otetaan huomioon nostojen ja pääoman takaisinmaksujen mukaisesti luottosopimuksessa sovitulla tavalla.

Luoton myöntää Ecster AB,

Aktiiviraha on jatkuva luotto, jonka todellinen vuosikorko laskettuna 1 500 euron käytössä olevalle luottosaldoille on 25,67 % ja maksettava kokonaismäärä 1694,04 euroa. Laskennassa on otettu huomioon tilinhoitopalkkio 5 euroa/kk ja vuosimaksu 30 euroa toisesta vuodesta alkaen ja käytetty nimelliskorkoa 12,56 % (2/2019).

Todellisen vuosikoron laskennassa oletetaan, että luotto myönnetään vuodeksi ensimmäisestä nostosta ja jäljellä oleva luoton pääoma ja luottokustannukset tulevat viimeisellä maksuerällä kokonaan maksetuiksi, luoton pääoma maksetaan takaisin saman määräisenä 141,17 euron kuukausieränä ja, että luottokustannukset huomioidaan kyseisten nostojen ja pääoman takaisinmaksujen mukaisesti ja luottosopimuksessa sovitulla tavalla.

Luoton myöntää Handelsbanken Rahoitus Oyj, Itämerenkatu 11-13, Helsinki.

Figur 7, Aktiiviraha (Ecster) tidigare prissättning, (Aktiiviraha)

Figur 8, Ecsters nuvarande prissättning, (Ecster)

Ett annat exempel på detta fenomen är en motsvarande konsumentkredit Tuohi som erbjuds av Nordea Finans som är Nordeas dotterbolag. Tuohi Mastercard-kort kan sökas via företagets samarbetspartners på samma sätt som tidigare nämnda Ecster. Tuohis samarbetspartners är exempelvis Vepsäläinen, Isku, Masku med flera. Före lagändringen har Tuohi Mastercards ränta varit 12 procent + 3 månaders Euribor. I tidigare villkor fanns också en månadsavgift på 5 euro och kreditlimiten kunde ansökas från 1000 – 10 000 euro. Ovan kan man se ett exempel på den årliga räntan för en kredit på 1500 euro vilket enligt dåvarande villkor skulle vara 20,8 procent. Efter lagändringen 1.9.2019. kan Tuohi Mastercard-kortet ansökas för krediter mellan 2000 – 10 000 euro, till skillnad från den tidigare limiten 1000 – 10 000 euro. Även kreditens ränta har höjts efter lagändringen med 2 procent från 12 till 14 procent + 3 månaders Euribor. I figur 10 vilket representerar kreditens nuvarande prissättning kan man se ett likadant exempel som i figur 1 om den årliga räntan. Enligt den nya prissättningen skulle den årliga räntan för en kreditlimit på 1500 euro vara 27,6 procent vilket är en ökning på 6,8 procent från den tidigare prissättningen.

VALITSE ITSELLESI SOPIVIN KUUKAUSIERÄ:

louis poulsen
PH 5 Contemporary -riippuvalaisin,
norm. 640 € **NYT 539 €**
12 erässä: 44,91/kk

Secto Design
Octo 4240 -riippuvalaisin,
Ø 54 cm, alk. 725 €
12 erässä: alk. 60,41/kk

artek
Lattiavalaisin A810,
norm. 1.695 € **NYT 1.395 €**
24 erässä: 58,12/ kk

* Makoessasi ostokset TUOHELLA 19.–31.12.2015 välisenä aikana saat ostolle jopa 48 kk korotonta ja kulutonta maksuaikaa taseerissä. Tätä kutsutaan Nousukausirahoitukseksi. TUOHEN muusta käytöstä makset korot ja kuitit sopimusehtojen mukaisesti. TUOHI MasterCard on kansainvälinen maksuaika- ja luottokortti. TUOHEN todellinen vuosikorko laskettuna 1500 euron käytössä olevalle luotolle on 20,8 %. Laskennassa on käytetty 3 kk:n euriborkorkoa (10/2015) ja siinä on huomioitu kuukausittainen tilinhoitomaksu. TUOHI on jatkuva luotto, se on voimassa toistaiseksi, ja sen myöntää Nordea Rahoitus Suomi Oy, Aleksis Kiven katu 9, Helsinki. Luottorajaa on 1 000–10 000 euroa, korko on 3 kuukauden euriborkorko + 12 % ja tilinhoitomaksu on 5 euroa/kuukaudessa, ei vuosimaksua. Lisätiedot tuohi.fi. Nousukausirahoitus ei ole käytössä Vepsoilaisen verkkokaupassa.

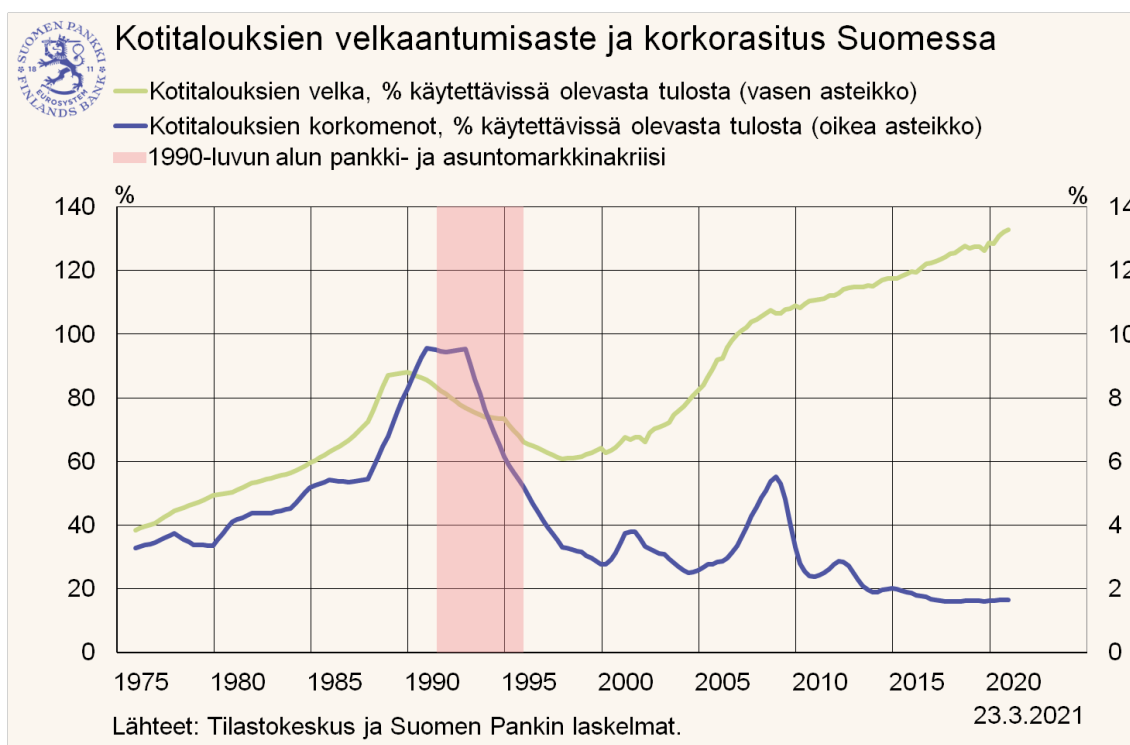
Figur 9, Tuohi Mastercards tidigare prissättning (Nordea)

Monipuolinen Tuohi Mastercard

- Voit valita sinulle sopivan luottorajan 2 000–10 000 euron väliltä. Luottotarpeesi muuttuessa voit hakea nykyiseen luottorajaasi korotusta. Luottopäätöksen saat aina saman tien.
- Sisältää ainutlaatuisen Hintaturvavakuutuksen.
- Keskimäärin 30 päivää korotonta maksuaikaa.
- Ei avaus- tai vuosimaksua.
- Päätät itse, minkä suuruisissa erissä maksat luottoa takaisin.
- Hakemuksen teet oman pankkisi pankkitunnuksilla.
- Tuohi Mastercard -korttia voit hakea tämän sivun hakemuksella ja lisäksi yhteistyökumppaneidemme myymälöissä sekä Nordea Walletissa.
- Yhteistyökumppaneinamme ovat useat huonekalu-, kodinkone- sekä erikoistavaraliikkeet kuten Isku, Vepsäläinen, Masku, Bikeworld, Unikulma, Euronics, Elegia ja sadat muut, kysy siis Tuohi-korttia ostoksilla ollessasi ja hyödynnä myös myymälässä oleva mahdollinen kampanjatarjous.
- Luoton korko on 14 % + 3 kk:n euribor-korko. Tilinhoitomaksu 5 euroa/kk ja veloitus paperilaskusta 3 euroa/lasku, kun luotolla laskutettavaa saldoa. Todellinen vuosikorko 1 500 euron käytössä olevalle luotolle on 27,6 % (02/2021).

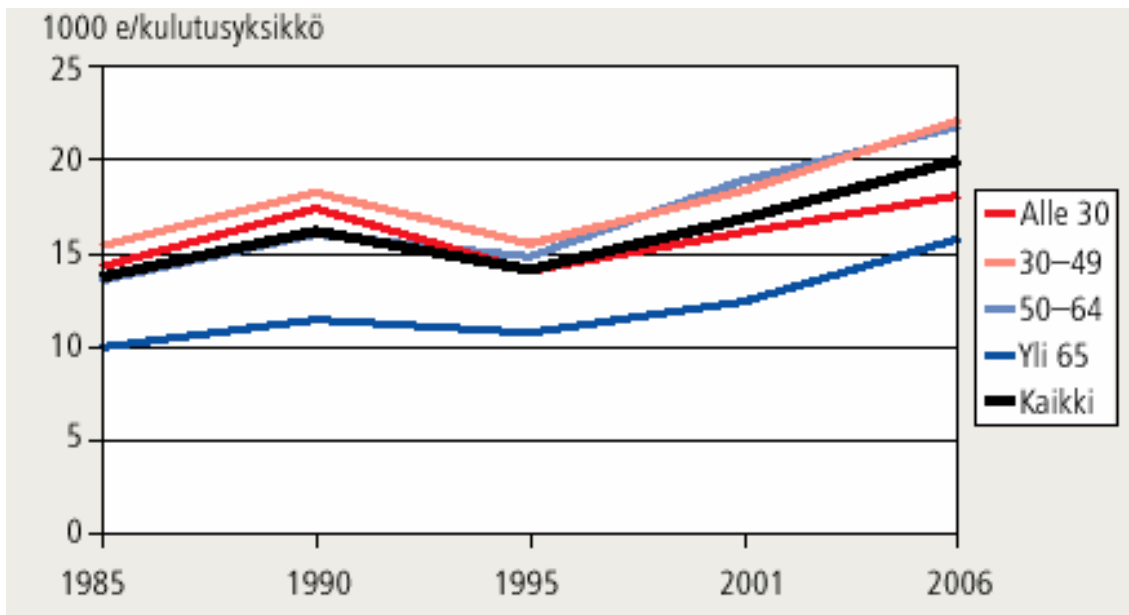
Figur 10, Tuohi Mastercards nuvarande prissättning (Nordea)

4.3 Skuldsättningen i Finland och Unga vuxnas inkomster

Figur 11, skuldsättningsgrad och räntebelastning i Finland, (Tilastokeskus och Finlandsbanks beräkningar)

I grafen presenteras skuldsättningen för finskaländska hushåll. Den gröna linjen visar finländska hushålls skuldsättning jämfört med deras inkomster. Den blåa linjen visar hushållens räntekostnader jämfört med deras inkomster. Som grafen visar har skuldsättningen ökat drastiskt sedan år 1975 med en liten inbromsning vid år 1990, vartefter skuldsättningen igen att ökat i stormfart från och med år 2000. Skuldsättningen har fortsatt öka i relativt jämn takt medan räntekostnaderna har minskat. 31.12.2020. har finländska hushåll 132,7 procent skuld i jämförelse med deras inkomster vilket är den högsta skuldsättningsgraden hittills.

Figur 12, konsumtionen under åren 1985 - 2006 enligt ålder (Tilastokesus)

I grafen ovan presenteras konsumtionen under åren 1985 – 2006 enligt ålder. Konsumtionen har ökat i alla åldersgrupper från och med år 1995. Hos personer under 30 år kan vi se en mycket stadig ökning i konsumtionen medan konsumtionen hos personer över 65 år ökat stegvis. År 2006 konsumerade personer under 30 år i genomsnitt 18 100 euro, vilket är en ökning på 12 procent sedan år 2001.

I tabell 1 presenteras låginkomsttagare i Finland enligt ålder. I tabellen ser man den procentuella andelen låginkomsttagare enligt ålder. Personer i åldern 18 – 24 har överlägset mest låginkomsttagare i jämförelse med andra åldersgrupper. 25 – 34 åringar har procentuellt tredje mest låginkomsttagare efter 18 – 24 åringar och personer över 75 år. Under åren 1995 till 2016 har 18 – 24 åringar utgjort en stor del av låginkomsttagarna i Finland. År 2007 har procenttalet stigit från tidigare 8,8 procent år 2000 till 26,4 procent varefter procenttalet hållits på ungefär samma siffra till år 2016. Bland 25 – 34 åringar har det skett en ökning i låginkomsttagare från år 1995 till år 2016. Åldersgruppen 25 – 34 har år 1995 hört till den åldersgrupp som procentuellt har minst låginkomsttagare, men efter ökningen till år 2016 utgör 25 – 34 åringar numera en av de grupper med mest låginkomsttagare.

Tabell 1, Låginkomstgrad enligt ålder åren 1995 - 2016 i procent, samt antalet låginkomsttagare 2016 (Tilastokeskus, Ikä ja Pienituloisuus)

Taulukko 1. Pienituloisuusasteet henkilön iän mukaan vuosina 1995–2016, prosenttia, sekä pienituloisten lukumäärä vuonna 2016

	1995	2000	2007	2010	2015	2016	Pienituloisia vuonna 2016
0–17 v	4,4	8,8	12,1	11,8	9,4	10,2	110 000
18–24 v	21,0	20,1	26,4	26,5	26,5	26,2	113 000
25–34 v	5,0	7,4	8,8	11,4	14,0	12,0	83 000
35–49 v	5,7	8,2	9,6	9,5	7,6	7,5	74 000
50–64 v	7,0	8,1	10,3	11,4	9,7	9,3	102 000
65–74 v	9,4	11,4	16,6	12,9	8,1	7,2	46 000
75 vuotta täyttäneet	15,6	23,0	30,8	26,9	18,6	19,2	93 000
Kaikki henkilöt	7,6	10,5	13,8	13,7	11,7	11,5	623 000

5 DISKUSSION

I denna del av arbetet diskuteras teoridelen och resultatdelen samt slutsatser av undersökningen. Svaren på forskningsfrågorna ” Hur ser situationen ut angående unga finländares skuldsättning? Vilka är de faktorer som påverkar mängden betalningsstörningar bland unga i Finland? Finns det potentiella lösningar till överskuldsättningen i Finland?” behandlas också.

Av både teoridelen samt resultatdelen framgår det att mängden betalningsanmärkningar bland unga vuxna i Finland är oroväckande hög. Unga vuxnas riskfyllda köpbeteende i kombination med oändliga kreditbaserade finansieringsmetoder blir lätt ett problem för

unga vuxna. I resultatdelen behandlas finländares skuldsättningsgrad som år 2020 överskrider inkomsterna med 32,7%. Detta kan bero på unga vuxnas bekväma inställning till konsumtion som triggas av impulser, strävan efter att nå en högre social status samt önskan om ett bättre välmående. Ett problem kring konsumtion för unga verkar vara varors tillgänglighet dygnet runt samt möjligheten att konsumera utan att för tillfället ha ekonomisk möjlighet att konsumera. Konsumtion, som överskrider tillgångarna, leder snabbt till problem om skulderna blir obetalda. I teoridelen behandlas konsekvenserna för betalningsanmärkningar. Förutom rent ekonomiska konsekvenser som uppstår till följd av olika indrivningsprocesser har betalningsanmärkningar konsekvenser, som försvårar det vardagliga livet. Antalet personer med betalningsanmärkningar har fortsatt att öka år efter år och statistiken i resultatdelen visar att år 2019 hade 386 700 personer i Finland åtminstone en betalningsanmärkning. Även om antalet personer med betalningsanmärkningar är oroväckande anser jag att mängden nya registrerade betalningsanmärkningar som år 2019 var 1 878 700 stycken är än mer oroväckande. Detta tyder på att personer som redan har en betalningsanmärkning med stor sannolikhet har flera betalningsanmärkningar. I resultatdelen analyseras även en graf som beskriver sannolikheten att få en till betalningsanmärkning efter den första registrerade betalningsanmärkningen. Sannolikheten för en ny betalningsanmärkning efter den första registrerade betalningsanmärkningen är mycket hög. Inom ett år från den första registrerade betalningsanmärkningen är sannolikheten för att få en till anmärkning hela 72 procent. Detta beror högst antagligen på att unga vuxna väntar så länge de kan innan de söker hjälp. Då deras skuldspiraler tvingas avbrytas eftersom de längre inte får nya krediter vilket resulterar i flera betalningsanmärkningar då alla skulder hopar sig. Dessutom visar Nuorisobarometris undersökning att unga finländare anser att skuldrådgivningen är svårtillgänglig och otillräcklig. Om unga finländare hade bättre kunskap om skuldsättningen och de hjälpmedel som erbjuds för personer med betalningssvårigheter kunde skuldsättningen högst troligt minskas. Kunskapen kunde ökas genom att tillägga en obligatorisk kurs i högstadiet eller gymnasiet om hantering av sin egen ekonomi.

Olika åtgärder har vidtagits för att försöka hindra skuldsättningen. I teoridelen behandlas de olika lagändringarna som gjorts i syfte att minska skuldsättningen. I resultatet redovisas två olika exempel på kreditgivare som funnit kryphål i lagen som trädde i kraft 1.9.2019. Kreditgivarna har istället för att ändra sin prissättning till konsumenternas fördel valt att ändra prissättningen till konsumenternas nackdel. Jag anser att intagandet av

ett positivt kreditregister skulle vara bra för att sänka skuldsättningen i Finland i framtiden. Med hjälp av ett positivt kreditregister kunde kreditbeviljare få en sann uppfattning om kreditsökandes ekonomiska ställning och göra en realistisk bedömning om konsumentens kreditvärdighet.

6 SLUTSATSER

I mitt examensarbete har jag valt att fokusera på betalningsanmärkningar bland unga vuxna i Finland. Dessa slutsatser kan dras av arbetet:

- Mängden betalningsanmärkningar är ett problem bland unga finländare. Även om mängden personer med betalningsanmärkningar minskat bland unga i Finland är siffran ännu hög. Trots att mängden personer med betalningsanmärkningar hållits på en rätt jämn nivå har antalet betalningsanmärkningar per person ökat. Vi behöver öka kunskap om skuldsättning för att få bukt på problemet.
- Unga personer konsumerar ofta till följd av impulser. Att olika finansieringsmetoder erbjuds i nästan varje butik, både fysiska och internetbutiker, gör möjligheten för skuldsättning bland unga mycket större.
- Finländare konsumerar över deras tillgångar. Finländares skuldsättningsgrad har sedan år 1975 stigit från under 40% till över 130% år 2020. En ändring i livssituationen kan lätt rubba ett hushålls ekonomi som levt över sina tillgångar. Unga personer är överlag mer drabbade av plötsliga ändringar i sin livssituation och har ofta inte mycket besparingar att falla på.

6.1 Rekommendation för vidareforskning

År 2020 har varit ett exceptionellt år på grund av Coronapandemin och det exceptionella läget fortsätter ännu. Pandemin har rubbat flera hushålls ekonomi. Eftersom pandemin ännu är aktiv är det svårt att avgöra de verkliga ekonomiska konsekvenserna för hushållen i Finland. I ett senare skede kunde man forska i Covid-19 pandemins effekter på skuldsättningen i Finland. Det har förutspåtts att pandemin medför en ytterligare ökning i antalet betalningsanmärkningar men jag anser att det är för tidigt att forska i ämnet ännu. Lämplig tid att forska kring detta ämne kunde vara 2 – 3 år efter pandemin.

KÄLLOR / REFERENCES

- Abrar, T., n.d. Effects of Young Adults Purchase Behaviour on Market Environment Effects of Young Adults Purchase Behaviour on Market Environment Acknowledgements.
- Aika hankkia pankkikortti! [WWW Document], 2020. . Kun koulu loppuu. URL <https://www.kunkoululoppuu.fi/aika-hankkia-pankkikortti/> (accessed 2.11.21).
- Autio, M., Paju, P., Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, 2005. Kuluttava nuoruus. Nuorisotutkimusverkosto : Nuorisoasiain neuvottelukunta : Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Helsinki.
- Bartels, J., Hoogendam, K., 2011. The role of social identity and attitudes toward sustainability brands in buying behaviors for organic products. *J Brand Manag* 18, 697–708. <https://doi.org/10.1057/bm.2011.3>
- Esteet vuokra-asunnon saamiselle | SATO [WWW Document], n.d. . SATO Oyj. URL <https://www.sato.fi/fi/usein-kysytyta-vuokra-asunnot/esteet-vuokra-asunnon-saamiselle> (accessed 3.23.21).
- Facebook täyttyy kotia hakevien koskettavista viesteistä – Toni Markus otti nuorena pikavippejä eikä saa nyt asuntoa: “En ole täysi hulttio” [WWW Document], n.d. . Yle Uutiset. URL <https://yle.fi/uutiset/3-10924017> (accessed 3.23.21).
- Holtari, S., n.d. Tämä ei tosiaan ollut pikavippien korkokaton tarkoitus – kulutuslainojen summat kasvavat ja laina-ajat pitenevät [WWW Document]. *Talouselämä*. URL <https://www.talouselama.fi/uutiset/tama-ei-tosiaan-ollut-pikavippien-korkokaton-tarkoitus-kulutuslainojen-summat-kasvavat-ja-laina-ajat-pitenevat/545b7c98-6da9-4293-ac6d-5fd6d69b1d2> (accessed 4.27.21).
- Kannattaako velat päästää ulosottoon? Mitä velkajärjestely käytännössä merkitsee? – Älä jätä velkoja hoitamatta [WWW Document], n.d. URL <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/11/09/kannattaako-velat-paastaa-ulosottoon-mita-velkajarjestely-kaytannossa-merkitsee> (accessed 3.17.21).
- Korona on kiihdyttänyt verkkokauppaa – yhä useammalta jää lasku maksamatta [WWW Document], n.d. . Yle Uutiset. URL <https://yle.fi/uutiset/3-11874117> (accessed 4.26.21).
- Koronakriisi sysäsi velkaantuneita ihmisiä entistä syvempiin velkaongelmiin [WWW Document], n.d. . Takuusäitiö. URL <https://www.takuusaatio.fi/julkaisu/koronakriisi-sysasi-velkaantuneita-ihmisia-entista-syvempiin-velkaongelmiin/> (accessed 4.26.21).
- Kuluttajaliitto - Velkaantuminen ja maksuhäiriöt [WWW Document], n.d. . Kuluttajaliitto. URL <https://www.kuluttajaliitto.fi/tietopankki/oman-talouden-hallinta/velkaantuminen-ja-maksuhairiot/> (accessed 3.31.20).
- Kulutus ja julkiset hankinnat 2019: Suomalaisten kulutuksen hiilijalanjälkeä ei ole saatu pienemään 2000-luvulla [WWW Document], n.d. . Kestävä kehitys. URL <https://kestavakehitys.fi/seuranta/tulkinnat/-/blogs/kulutus-ja-julkiset-hankinnat-2019-suomalaisten-kulutuksen-hiilijalanjalkea-ei-ole-saatu-pienemään-2000-luvulla> (accessed 3.25.20).

- Kulutusluottoja ja pikavippejä koskeva laki (2021) | Financer.com [WWW Document], 2015. . Financer.com Suomi. URL <https://financer.com/fi/wiki/laina-laki/> (accessed 4.27.21).
- Kulutusluottojen korkokatto 2019 - mikä se on? [WWW Document], n.d. URL <https://www.ferratumbank.fi/blog/kulutusluottojen-korkokatto-2019> (accessed 4.27.21).
- Lainaanyt.fi, 2018. Miksi Suomalaiset velkaantuvat - Suurimmat syyt velkaantumiseen [WWW Document]. Lainaanyt.fi. URL <https://lainaanyt.fi/blogi/miksi-suomalaiset-velkaantuvat/> (accessed 4.27.21).
- Maksuhäiriöisten määrä jatkaa kasvuaan korona-aikana – syyskuun lopussa maksuhäiriöisiä kuluttajia liki 392 000 [WWW Document], n.d. . Yle Uutiset. URL <https://yle.fi/uutiset/3-11583366> (accessed 4.26.21).
- Maksuhäiriömerkinnän kesto [WWW Document], n.d. . Takuusaatio. URL <https://www.takuusaatio.fi/selviydy-veloistasi/maksuhairiomerkinta/maksuhairiomerkinnan-kesto/> (accessed 3.20.21).
- Maksuhäiriömerkinnän vaikutukset [WWW Document], 2016. . Kuluttajaliitto. URL <https://www.kuluttajaliitto.fi/materiaalit/maksuhairiomerkinnan-vaikutukset/> (accessed 3.20.21).
- Maksuhäiriömerkinnän vaikutus vakuutus- ja pankkipalveluihin [WWW Document], n.d. . FINE - Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. URL <https://www.fine.fi/julkaisut/julkaisu/maksuhairiomerkinnan-vaikutus-vakuutus-ja-pankkipalveluihin.html> (accessed 3.21.21).
- Maksuhäiriömerkintä on mahdollista välttää | Credigo [WWW Document], n.d. URL <https://www.credigo.fi/sanakirja/maksuhairiomerkinta/> (accessed 3.20.21).
- Maksuhäiriömerkintä on syytä ottaa vakavasti [WWW Document], n.d. . OK Perintä. URL <https://www.okperinta.fi/fi/asiakkaat/tietopankki/maksuhairiomerkinta-syyta-ottaa-vakavasti> (accessed 3.23.21).
- Månadsavgift | aktiiviraha.fi [WWW Document], n.d. URL <https://aktiiviraha.fi/sv/manadsavgift> (accessed 4.13.20).
- Mitä opintotukea voit saada? [WWW Document], n.d. . kela.fi. URL <https://www.kela.fi/mita-opintotukea-voit-saada> (accessed 3.13.21).
- Miten kulutusluotto ja joustoluotto eroavat toisistaan [WWW Document], n.d. . Sortter. URL <https://sortter.fi/blogi/artikkeli/miten-kulutusluotto-ja-joustoluotto-eroavat-toisistaan/> (accessed 3.26.20).
- Nurmi, K., 2020. Asiakastieto: Maksuhäiriöt lisääntyneet tuhansilla – erityisesti nuoret miehet ylivelkaantuvat [WWW Document]. Helsingin Uutiset. URL <https://www.helsingin uutiset.fi/paikalliset/3129718> (accessed 3.17.21).
- Pankkitilin avaaminen toisessa EU-maassa [WWW Document], n.d. . Your Europe. URL https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/financial-products-and-services/bank-accounts-eu/index_fi.htm (accessed 3.23.21).
- Parment, A., 2013. Generation Y vs. Baby Boomers: Shopping behavior, buyer involvement and implications for retailing. *Journal of Retailing and Consumer Services* 20, 189–199. <https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2012.12.001>
- Perintäkulut ja perinnän eteneminen [WWW Document], n.d. . Kilpailu- ja kuluttajavirasto. URL <https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Maksut-laskut-perinta/perinta/perintakulut-ja-perinnan-eteneminen/> (accessed 3.18.21).
- The Millennial Consumer [WWW Document], 2021. . BCG Global. URL <https://www.bcg.com/publications/2012/millennial-consumer> (accessed 3.13.21).

- Velan lopullinen vanhentuminen - Minilex [WWW Document], n.d. . Minilex.fi. URL <https://www.minilex.fi/a/velan-lopullinen-vanhentuminen> (accessed 3.25.21).
- Velat ja mielenterveys - mitä tiedämme, mitä pitäisi vielä tietää. Mieli Suomen Mielenterveys Ry. URL https://mieli.fi/sites/default/files/inline/velkaongelmat_ja_mielenterveys_-raportti-web.pdf. (accessed 3.20.21)
- Velkojen lopullinen vanhentuminen [WWW Document], n.d. . Kilpailu- ja kuluttajavirasto. URL <https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Maksut-laskut-perinta/velkojen-vanhentuminen/velkojen-lopullinen-vanhentuminen/> (accessed 3.25.21).
- Velkojen yleiset vanhentumisajat [WWW Document], n.d. . Kilpailu- ja kuluttajavirasto. URL <https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Maksut-laskut-perinta/velkojen-vanhentuminen/yleiset-vanhentumisajat/> (accessed 3.25.21).
- Verkkokauppa Suomessa 2020 | Paytrail [WWW Document], n.d. URL <https://www.paytrail.com/raportti/verkkokauppa-suomessa-2020> (accessed 4.26.21).

BILAGOR / APPENDICES